

կիւրեղ ժպտեցաւ տրամբերէն, եւ նշան բրաւ աւտոր զոր ներս մտցուցած էր՝ որ իր քովէն քայլէ և Երկուքը մէկանց անցան պաղ փորթիքներէ եւ ընդարձակ ամառի բակերէ յետոյ վերջապէս դիպակին մէջ մտան: Անսահման կայան մըն էր՝ նիզ սրահներու բաժնուած, ուր ընդ անուկ անդառառակներով թափու կր կապուէին, ալ սրահներէն իւրաքանչիւրին մէջ կը բնակէր ամբոխ մը ցաւաւոր, բայց ժպտուն, եւ Հիւարթին ճանցաւ, հոտ գիշուած մարդոց զէմքերուն վրայ, այն նոյն ցաւերը սրտը նկարուած էին գէմքերուն վրայ անոնց որոնց մօտէն կուգար բայց հոս՝ ցաւերը հանդարտ ու անխոռով էին: զուշակեց որ կամովին ընդունուած ցաւեր էին անոնք:

Երկու որ շարունակ գլխակէն մէջ թափառեցան, եւ երբ երկրորդ որուն վերջալ յար եկաւ, կիւրեղ Հիւարթինը դուրս հանեց մօտաքի դրանը հակառակ կողմի դռնէն և շրտաբոն կարծեց թէ իր առաջնորդը պիտի ձգէր զինքը՝ մեծ ազգապի մ'արեւկեց, բռնեց զայն իր պատմութեանն եւ բաւ անոր:

— Մի՛ լքեր գիտ իմ հոգիի ցաւով ու անձկութեան լեցուէն: Ինչո՞ւ անձանթ անցորդը զիս քեզի գրկեց, եթէ հոս ալ ուրիշ բան չպիտի գտնէի բայց միայն առաւարանք ու կոկիծ:

— Երբէ՛ք վայրկեան մը, պատասխանեց ձեռունին: Քեզի ըսի թէ կուգաս անոնց մօտ սր կը մեռնին, անոնց մօտ որ կամովին կը մեռնին: Կ'ըսես թէ հոս դատար տառապանքներ հաւասար այն տառապանքներուն որոնց մէջէն կուգաս: Այո՞, բայց այս տառապանքները յօտար սրտով յանձն առնուած, փնտռուած են, եւ այն անձերը որ կը կրկն գաւտնք, ինչպէս եւ անխուսափելի մահը յանձն կ'առնեն զանոնք՝ թեթեւեղութեւ համար բերը այն խեղճերուն զոր թողութիւ հեռաւոր հովտին մէջ: Ասոնք երանելի ողջակէշներն են, անոնք որ ինքզինքնին կուտան ջարթը նոսազեցնելու համար:

Կիւրեղ լռեց: Որովհետեւ Հիւարթին մըտածկուա կը մնար, անշուշտ ներս քաշուեցաւ ու դուռը գցեց: Բայց յանկուտ Հիւարթին նորէն գուռը ուժով մը զարկաւ եւ գուշեց:

— Կիւրեղ, ընդունէ զիս անոնց մէջ որ մեռնի կ'ուզեն:

Դուրս վերադառնալու քաջուեցաւ, Հիւարթին մըտաւ դիպակին մէջ, եւ կիւրեղի մօտ՝ տեսաւ:

աւետողը որ կը ժպտէր: Խորունկ հրճուանք մը թափանցեց իր էութիւնը, զէմքը լուսավառեցաւ, եւ այնքան մեծ եղաւ իր ցնուածիւնը, որ չլսեց կիւրեղին սա խօսքերը զոր առ ըսաւ իր ընկերոջը:

— Զարիթը միշտ պիտի յաղկէ՞ ուրեմն: Ահա մէկ հատ մըն ալ որ կը մահայ գինեկին մէջ: Պէտք է ուրեմն որ յաւիտեալարար մարդոց ազնուագոյնները ոգի աքիս, խոնարհները ապառնելու համար վայրագ ճիւղաններէն, կամ լոկ անոնց վէրքերը դարձանելու համար:

Աւետողը չպատասխանեց, բայց՝ բլրէն վար իջած աստի՛ երբ այլ եւս Հիւարթին գիտէր չէր տեսներ, լացաւ:

ՊԵՐՆԱՐ ԼԱԶԱՐ

Հ. ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ԳՐԳԵՐԸ

Տ. Վասմապուտ Քրպարեան, Փարիզի Հայոց հոգեւոր հովիւը, անգլիս թարգման խորհրդի առաջարկով թիւն մ'ըրած է, որ շատ բանաւոր ու գեղեցիկ կը թուի մեզի: առաջարկած է որ յանձնարարութեւ մը կազմուի որ կանգնուակութեամբ դուրս մը հաւաքէ, գնէ Հ. Պարոնեանի բազմաթիւ գրքերը, եւ պանոնք նուիրէ Փարիզի Հայոց եկեղեցիին, որպէսզի անոնք հիմնադրու կազմին հայկական մասնաճաղարանի մը որ կրնայ եւ պարտի օր մը հաստատուիլ Փարիզի մէջ (ժյուպի մը եւ զրպարոցի մը հետ որոնք մը չէ օր մը պիտի հիմնուին անշուշտ): Կը հրաւիրենք Փարիզի Հայերը յանձն առնել այն քիչ մը զուգուութիւնը որ հարկաւոր է Տ. Վասմապուտի առաջարկութիւնը կատարելու համար, որով՝ բացի հանրօգուտ նպատակի մը ծառայելէն՝ հանգուցեալին ընտանիքին ալ օգնութիւն մը ըրած պիտի ըլլան:

ՏԵԿԻՆ ՍՎԱՃՅԱՆԻ ՆՈՐԱՎԷՊԵՐԸ

(Marie Sevadjian: Nouvelles, Traduites par Frédéric Macler)

Տիկին Մարի Սվաճեանի նորավէպերը տարեք հրատարակուած են վեճ մասամբ՝ Պոլսոյ

«Հայրենիք»-ին մէջ եւ երկու հատ ալ «Անտա-
հիտ»-ին մէջ, մեր հասարակութեան կողմէն
միշտ դատած են շատ համակրական ընդունե-
լութիւն մը՝ իրենց բնական, կենդանի, պարզ
ու վերտ ընդը, պատմութեամբի հակիրճ ու
ինքնատեղի ձեռնովը, եւ զգացմանց հիւս-
սական ներութեամբն ու վառվառ նութեամբը։
Պ. Յոսեփը Մաքլէր, ծանօթ հայագէտը, եւ
այլ յորովէ պնդելն ֆրանսերէնի թարգմանած
է 15 հատ եւ նրատարակած է այս օրերս սի-
բուռն հատորով մը։

Թարգմանուած յորովէ պնդելն են՝ «Ապարան-
ջանք», «Կելին», «Գուշակը», «Հին Հաստաք»,
«Հոլիտեյ», «Գոտր մը հացի համար», «Շուրջ
Ելուիթ», «Անուշակի թաղարը», «Գրաւը»,
«Իարեկենդանի կատակ մը», «Արթարը» (հրա-
տարակուած «Հայրենիք»-ի մէջ), «Թուք» (հրա-
տարակուած «Երբ Կհանք»-ի մէջ) եւ «Մահու
արհաւիրք» ու «Խոստին» (հրատարակուած
«Անտահիտ»-ի մէջ)։

Պ. Մաքլէր գիտցած է իր թարգմանութեան
մէջ պահպանել բնագրին ամբողջ շնորհն ու
կենդանութիւնը, կատարել ենք որ այս հատոր
սիրուն ընդունելութիւն մը պիտի գտնէ ֆրան-
սական հասարակութեան կողմէն։ Կը յուսանք
որ մեր ֆրանսագէտ գրաւորները իրենց համար
մեծ հաճոյք մը պիտի նկատեն օրինակ մ'ու-
նենալ այս հատորէն։ Գնել ու գողցնելը պէտք
է գրման հետեւեալ հասցէին։

Société Nouvelle de Librairie et d'Édition, 17 rue
Cujas, Paris.

Գինն է 2 ֆր. 50.

ՄԻԽԱԵԼԵԱՆ ԵՂՎԱՅՐՈՒԹԻՒՆԸ

«Հասցէս ամսօրեայ»-ի հոկտեմբերի թիւին
մէջ կը նկատենք յոգուած մը Վինհայտի Միխ-
իարեան միաբանութեան այլմեան աթոռակալ
է. Խոսենանէն ստորագրուած, եւ որ կը յայտ-
նեն ամենապահիւ զգացումներ. «Երկը այն զգա-
ցումները որոնց «Ոսկեղաբան հայերէն»
աթիւ մեր յոգուածին մէջ փափաքած էինք
տրեւել տեսնել Վինհայտի եւ Վինհայտի Միխ-
իարեանք միջեւ. կը շնորհաւորենք Հ. Խո-
սենան մեզի հետ միեւնոյն ժամանակ այլ
քաղաքներ յայտնելու գեղեցիկ նախաձեռնու-
թիւնն առած ըլլալուն, եւ հաճոյքով կ'ար-
տասպենք այստեղ իր գրութիւնը։

Մանօթիքիւն. — Գիտական նիւթերու
վրայ անպակտք եղած են եւ պիտի ըլլան ի-
րարու հակառակ տեսութիւններ. Վերձական
գրութիւնը, որոնցմէ հետեւ ըլլալու են հա-
կառակաւորող գրքի եւ արհամարհող ոճի կա-
րեւոր են վեճի հիմարկուած նիւթը լուսա-
բանելու, եւ փոքր փոքր եզրակացութեան
մը յանգելու յօդու ողորդիչիւն։

Մտազրու թեան արժանի է. Թ. ԱՅԼԱՅԻՍԿԱՆԻ
միջոց քրիսթոնէն տեղի տեսանկյան յարգ, իսկ
հասարակութեան պատկանող անձի մը գրու-
թիւնն կրնայ ստանալ բուրական յարգ ու
վարկ, մա'նուանք թէ նո'յն հասարակութեան
organeին մէջ երեւի։ Այս պատճառաւ, ծանր
թերթերը մեծապէս զգուշաւոր են եւ չեն հը-
րատարակեր այնպիսի գրութիւններ՝ որ կեր-
պով մը կրնան համարուիլ լուծելու քակել
բարի յարաբերութեանց, Վինհանն մարգը
ծանր աչք մը կ'արձակէ թէ՛ օտակականի մը եւ
թէ՛ հասարակութեան մը կողմանէ իրեն զեմ
հրատարակուած նոսի գրութեանց եւ հեղա-
կան ասացուածոց. եւ անոնց վրայ կը տարա-
ծէ քրիստոնէական անտեսութեան քողը։ Յի-
րաւի, յիւն ղիւնալն ունի յարգ ուղիւն. — որ
սիրտի ուղեղներէն աղբիւր անվթար կը պահէ։

Գրութեանս նպատակն ու փափաքն է. Թե-
րմացութեանց ատաղձն առնուլ, ուստի կը
յայտնենք, թէ վարչութեան զինոյն բացա-
կայութեան միջոցին՝ տոնոյ իւր գեղատիւ թեան
Հանդիսի սեպտեմբերի քույն մեջ էջ 283 «Գե-
ղատիկ տղեղութիւններ» վերնագրով խիստ
պատասխան մը տրուած էր, որուն կծու ոճը
(եւ թէ ուրիշ մէկուն տալանող գրութիւնը)
հասարակութեան խաղաղասէր զգածմանց
զեմ են. — թէ եւ զժողովաբար այն ալ ստոյգ է
որ «Գեղութիւն» մէջ յոգուածն Հանդիսի միջ
եւայն, ասոր առաջին զաւկը տուաւ։

Անկեղծօրէն կը գնահատենք երկդարեան
գիտական եւ բաղմարդիւն Վինհայտի Միխ-
իարեան Միաբանութեան յարգն ու վարկը,
եւ իրաւամբ մեծ համարում կը վայելէ թէ՛
հայագիւր եւ թէ՛ օտարագիւր ժողովրդեան մէջ։